

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Odpovědnost za škodu způsobenou dítětem v době dočasného svěření do péče jiné osoby (např. do mateřské školky)

Téměř každý si dokáže představit situaci, kdy v dětství způsobil nějakou škodu. Ať už se jednalo o drobnější záležitosti jako rozbití hračky jinému dítěti, nebo o škody většího rozsahu jako rozbití okna míčem či průlezky na dětském hřišti, dokážeme si všichni takový moment ve svém životě s největší pravděpodobností vybavit. Vyvstává tak otázka, kdo nahradí škodu za dítě, které není pod dohledem rodičů, nýbrž jiných osob odpovědných za jeho chování?

Odpovědnost obecně je upravena v části čtvrté, hlavě III zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Zákon“). Konkrétně nezletilé osoby (děti), které nenabýly plné svéprávnosti, odpovídají za škodu dle § 2920 Zákona. V odpovědnosti za škodu hraje důležitou roli způsobilost k protiprávnímu jednání, nebo-li tzv. deliktní způsobilost. Jedná se o jeden z předpokladů odpovědnosti za škodu. Právní úpravu deliktní způsobilosti je možné najít v § 24 Zákona, kde je uvedeno, že za své jednání odpovídá pouze osoba, která je schopna jej posoudit a ovládnout. Deliktní způsobilost je spojena se svéprávností, nezletilý tak nemůže být plně deliktně odpovědný, ledaže by byl schopný následky svého jednání posoudit a své jednání ovládnout.

Náležitý dohled

Společně s dítětem, které způsobil škodu, nahrazuje škodu dle § 2921 Zákona i ten, kdo nad ním zanedbal náležitý dohled. Přestože v české právní úpravě však neexistuje zákonná definice pojmu náležitý dohled, již v minulosti však bylo potřeba vymezit míru, kterou je potřeba při náležitém dohledu dodržet. Této úlohy se ujal soudy, které míru náležitého dohledu vymezily následovně: *„Standard náležitého dohledu byl upřesněn zejména judikaturou k § 422 starého občanského zákoníku (zákon č. [40/1964](#) Sb.), který upravoval odpovědnost toho, kdo je povinen vykonávat nad dítětem dohled (nyní jde o § 2921 občanského zákoníku). Podle této ustálené judikatury náležitým dohledem není možno rozumět takový dohled, který by byl za normálních okolností osobami dohledem povinnými vykonáván stále, nepřetržitě a bezprostředně ("na každém kroku"), neboť v takovém případě by byla zákonem předpokládána možnost zproštění odpovědnosti těchto osob prakticky vyloučena. Při úvaze o tom, zda osoby dohledem povinné zanedbaly náležitý dohled, je nutno vzít zřetel i na některé okolnosti týkající se osoby podléhající dohledu, jako například věk, povahové vlastnosti a celkové chování nezletilého dítěte (rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 17. 12. 1968 sp. zn. 3 Cz 57/68, publikováno pod č. Rc 4/70).“* (blíže viz náleží Ústavního soudu ze dne 15. 12. 2015 sp. zn. I. ÚS 1587/15). I když byl výše zmíněný náleží vydán ještě za účinnosti starého občanského zákoníku, nejedná se o náleží překonaný. Náležitý dohled je obecný pojem, pod který můžeme zahrnout jak rodiče, tak osoby, které o dítě dočasně pečují (vyučující ve škole, vedoucí kroužku, ...).

Jako příklad porušení náležitého dohledu může být zmíněn případ, který řešil Nejvyšší soud. Jedná se o rozsudek ze dne 8. 9. 2010, sp. zn. Cdo 2204/2008, ve kterém Nejvyšší soud řešil náhradu újmy za škodu způsobenou žákem na muzejním exponátu při mimoškolní organizované činnosti. Nejvyšší soud dospěl k názoru, že škola byla odpovědná za škodu způsobenou žákem, jelikož zanedbala

náležitý dohled. Žák měl již v minulosti kázeňské přestupky, škola tak měla zajistit zvýšený dohled nad tímto problematickým žákem. Újma tak měla být nahrazena společně a nerozdílně žákem a školou. Nejvyšší soud totiž rovněž dospěl k názoru, že problematický žák již byl natolik vyspělý, aby byl schopný své jednání posoudit a ovládnout.

Pro úplnost je však třeba doplnit, že důkazní břemeno ohledně újmy, protiprávního činu a příčinné souvislosti mezi vznikem újmy a protiprávním jednáním leží na poškozeném. Ten má povinnost všechny tyto prvky prokázat.

Dále je nutné upozornit, že odpovědnost dozorčí osoby je odpovědností subjektivní. To znamená, že je k odpovědnosti dozorčí osoby potřeba zavinění dozorčí osoby, přičemž toto se předpokládá. Na druhou stranu se z této odpovědnosti lze vyvinut (exkullovat). Dozorčí osoba ale musí v takovém případě prokázat, že k zanedbání náležitý dohledu nedošlo, aby nemohla být postižena společně s nezletilcem.

Náhrada újmy

V rámci pojednání o odpovědnosti nezletilých je potřeba se zmínit ještě o úpravě náhrady újmy. Komentářová literatura rozlišuje 4 situace, které v souvislosti s náhradou újmy v případě nezletilého škůdce mohou nastat.[1]

První variantou je případ, kdy jde veškerá újma k tíži poškozeného. Jedná se o případy, kdy není splněna ani jedna podmínka uvedena v § 2920 Zákona, tzn. škůdce – nezletilec není deliktně způsobilý a zároveň nad ním nebyl zanedbán náležitý dohled dozorčí osobou. Tato situace je pro poškozeného nejméně příznivá.

Další způsob náhrady újmy vzniká v případě, kdy je splněna podmínka deliktní způsobilosti nezletilce a zároveň nedošlo k zanedbání náležitý dohledu nad nezletilcem dozorčí osobou. Pokud byl nezletilec schopen posoudit své jednání a jeho následky (byl deliktně způsobilý), bude újma hrazena pouze nezletilcem.

Další variantou je případ, kdy de facto existují dva škůdci, přímý škůdce – nezletilec (za předpokladu, že je deliktně způsobilý) a zároveň nepřímý škůdce – dozorčí osoba, která nad ním zanedbala náležitý dohled. Újmu v takovém případě nahrazují oba zmínění škůdci společně a nerozdílně.

Na závěr lze uvést poslední situaci, která může nastat, tj. situaci, kdy je újma hrazena pouze dozorčí osobou, jelikož zanedbala náležitý dohled nad nezletilcem, který není deliktně způsobilý.

Závěr

Při odpovědnosti za škodu způsobenou dítětem, které bylo svěřeno do péče jiné osobě, je tak potřeba zjistit, zda byl nezletilec schopen své jednání posoudit a ovládnout. Dalším kritériem je výkon náležitý dohledu. Je tedy důležité náležitý dohled nezanedbat, aby dozorčí osoba nemusela újmu způsobenou dítětem hradit.

Šárka Kuncová,
právní praktikant

Mgr. Lukáš Pruška,
advokát

LAWYA

[LAWYA, advokátní kancelář s.r.o.](#)

Sídlo:

Tučapy 240
683 01 Tučapy

Kontaktní adresa:

Březinova 746/29
616 00 Brno

Tel.: +420 543 216 310

e-mail: info@lawya.cz

[1] Hulmák, M. a kol.: Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, 2072 s.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Darování pro případ smrti nemovité věci zapsané v katastru nemovitostí a určení výše odměny soudního komisaře](#)
- [Flotilová novela: Kdo a kdy musí nově získat licenci k distribuci pojištění?](#)
- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)